

Věrná

S'

1474-1
Sazeček Václ.
Lukavec 40
P. Lovosice

ÁŽ

Týdeník Svazu Čechů z Volyně

Ročník VI. — Číslo 27

V Žatci dne 29. června 1951

Cena 3 Kčs

K otázce našeho muzea

Myšlenka muzea volyňských Čechů znova ožívá v době, kdy ve velké části světa dochází k důsledné demokratisaci, kdy v popředí veřejného i studijního zájmu stojí lidé a kdy sociální (společenské) nauky jsou zaměřeny především k objasnění všech zákonitostí života a vývoje velkých i malých skupin, jak celků třídních, tak i celků národních a j.

Češi, kteří před 80 nebo i více lety přesídliли na Volyn, kde je tamější výrazné zeměpisné prostředí po tři generace formovalo a stmelovalo ve svéráznou národní skupinu, náleží nepochyběně mezi malé populární celky a nadto ještě dočasné. Je tudiž na snadě zásadní otázka, zda je skutečně účelné zařizování zvláštní museum pro skupinu, která v nejbližších letech znova splyne s lidem domovské země.

Na tu otázku však musí odpovědět každý, kdo blíže poznal obdivuhodnou historii volyňských Čechů, pestré a často i tvrdé osudy kolonistů, jedinečnou odolnost vlasteneckého a národního citu všech tří generací, jež se nakonec projevila v tak odhodlaném postoji za Velké vlastenecké války proti německým fašistickým itočníkům.

Na projektované museum je třeba se dívat především jako na studijní středisko, nikoliv jen jako na museum v užším a běžně populárním smyslu. Nepůjde jen o pouhé shromažďování dokladů a památek, jakousi trvalou výstavu předmětů, jež bychom považovali za pozoruhodné a typické. Neradi bychom tvořili něco ztrnulého, neměnného. Naopak. Našim konečným cílem je, aby jedna ze získaných místností byla zřízena na výstavy nikoliv stálé, nýbrž příležitostné. Tak by museum představovalo kulturní instituci stále živou, jež by čas od času důrazněji připomínala některý z význačných kladných rysů

dějin bývalé volyňské národní větve, případně nějakou akci aktuální (soutěžní návrhy na pomníky, stavby a soutěže výbec), slavná výročí a pod. Projekt muzea stál již mnoho hodin přemýšlení řady lidí. Jedeny o to, aby se přešlo od návrhů a plánů k praktickému uskutečnění. Tato realisace velké a krásné myšlenky není však výlučně věcí přípravného musejního výboru. Úspěch celé věci nezávisí jen od něho. Nestačí místo, skříně, vitríny a ostatní technické předpoklady (které jsou mimochodem řečeno z valné části vyřešeny), ale je především potřebí opravdu dobré náplně do nich, náplně takové, jež by odborným způsobem dokumentovala odchod z vlasti, život v cizině a nový život po návratu v novém socialistickém Československu.

Zde dospíváme k hlavnímu poslání této stati. Je to výzva, aby nám čtenáři Věrné stráže a všechni krajané-Volyňáci zaslali dokumenty a památky k doplnění nynějších fondů, jež by zatím ještě neuspokojily úplně, chceme-li, aby museum opravdu reprezentovalo, aby bylo výběrem opravdu pečlivým. Jen na nich záleží, kdy bude možno pomýšlet na instalaci předmětu.

Neodmítejte naši prosbu předem, že zcela jistě nic doma nemáte, co by se k našemu účelu hodilo. Víme ze zkušenosti, že se mnohé staré i novější dokumenty často velmi podceňují, že se zdají jejich majitelům příliš obyčejné, střízlivé, nepozoruhodné a nic neříkající. Co se však zdá očím běžného posuzovatele, to často neplatí pro oči musejního odborníka a znalce dějin naší české větve volyňské. Badatel mnohdy ze zcela nenápadných vlastností (jako dobrý lékař-diagnostik ze skrytých příznaků) může vyčíst velmi mnoho, co jiným zůstává utajeno. K němu hovoří předměty dobře srozumitelnou řečí dějin celku i jednotlivých lidských osudů.

Moderní historik může z dokladů jako kupních smluv, nájemních dohod a jiných obdobných zápisů zkonztruovat obraz sociálních poměrů v příslušné obci, doveď vypravovat z korespondence, hovořící zdánlivě o zcela všedních věcech nejdůležitější faktory, utvářející onu svéráznost volyňské větve a příčiny její odlišnosti od jinonárodního a tehdy ještě zaostalého okoli. Tak by postupně docházelo k vysvětlení mnohých nejasných obrátů v ideovém vývoji někdejší menšiny na straně jedné a k objasnění kořenů oné podivuhodné houzevnatosi a pokročilosti mnoha jednotlivců na straně druhé. Mnži jistě lží na některých rodinných památkách a domnívají se, že jen pro ně hovoří náležitou řečí, připomínajíce jim výjimečné a vynikající vlastnosti rodičů, prarodičů nebo praparodičů. Je samozřejmé, že nemůžeme a ani nechceme podnikat jakýkoliv nátlak v tomto směru. V takových dobře odůvodnitelných případech budeme postupovat zvláštním způsobem, kombinující reprodukci (fotografií, kresbu) s přesným popisem, resp. opisem a pod. Tím se však užíváme v rámci ohoto článku zavádat a vrátíme se k otázce předmětu, jež se majitelé zdráhají museu vydat ve zvláštním článku. Jsme však jisti, že těchto případů bude poměrně málo, protože se nám jistě podaří většinu krajanů přesvědčiti, že příslušné předměty budou u nás lépe opatřeny a uloženy, než u nich doma. Odborným způsobem se zajistí vůči škůdcům všeho druhu (textilie), listinný materiál bude náležitě konzervován, nejcennější dokumenty i podlepením průhlednou hedvábnou sítí (krepelinou) a jinými způsoby, jestliže se ukáže nebezpečí porušení (setřelost papíru a pod.). I na zajištění starých vazeb máme odborné poradce, ať již jde o jakýkoliv druh kůže (kozi, skopový či vepřový pergamén, hovězinu a pod.) nebo

jiný materiál. Staré modlitební knihy, bible a rukověti (hospodářské příručky) a zvláště rukopisné zápisny (deníky nebo i občasné záznamy) třeba i ve starých kalendářích, to vše představuje musejní a studijní materiál, který bude u nás zajištěn a uchován na daleko delší dobu než kdekoliv jinde. Každý dar, který budeme moci použít, uveřejníme v časopise, který zavede občasnu rubriku k tomu účelu.

M. A. Šolochov

syn donského kozáka, populární sovětský spisovatel

V nových a nových vydáních vyčází v Sovětském svazu, v demokratických zemích a znova i u nás díla, která napsal svému lidu populární sovětský spisovatel M. A. Šolochov. Narodil se dne 23. května 1905 jako syn chudého donského kozáka a dnes je členem Akademie věd SSSR, poslancem Nejvyššího sovětu, laureátem Stalinovy ceny a zasloužilým nositelem rádu Leninova.

Jen do 13 let chodil do školy — takový býval život, ale za občanské války se sblížil s lidem svoji praktickou činnosti, zejména s malými rolníky, takže z jejich prostředí načerpal životní moudrost a látku k svému dílu. Toto dílo uznává i daleká cizina a Šolochovovy spisy jsou přeloženy do řady jazyků. V Sovětském svazu dosahují vydání jednoho románu číslic jdoucích do desítek milionů a i u nás patří dnes Šolochov k nejčetnějším sovětským autorům. Jeho proslulý „Tichý Don“, práce 21letého spisovatele, byl příslibem další bohaté literární činnosti, na kterou netrpělivě čekal sovětský lid, který neprestával spontánně vybízet básníka k pokračování v jeho díle. Stalinova cena za čtyřdílný „Tichý Don“ byla vzpruhou mladému spisovateli, který překvapil brzo ještě slavnější „Rozrušenou zemí“, nejlepším románovým dílem s námětem o kolektivizaci sovětského venkova. Román „Bojovali za svou zemi“ je dalším dílem, v němž Šolochov románově vylíčil obětavost a hrdinství sovětského lidu ve Velké vlastenecké válce.

a kromě toho bude zaznamenan v akvizici knize musea a u vystaveného předmětu. Cennější doklady dáme ofotografovati, nebo pořídime opisy, které majiteli dobré nahradí originální předmět. To je zatím vše, co jsme vám chtěli pro tentokrát o museu říci. Neodkládejte pátrání po žádaných předmětech, abyste na naši výzvu v návahu letních prací nezapomněli. Ti pak, kteří se domnívají, že skuteč-

ně nemohou (aspoň zatím) některých památek postrádati, nechť pošlou do Věrné stráže aspoň stručný popis předmětu s údaji o stáří, velikosti, materiálu a pod. Závěrem znovu připomínáme, že na vás záleží, aby se uskutečnilo museum Čechů z Volyně jako jediná možnost, jak natrvalo uchovat doklady českého života a české práce na Volyni pro generace, jež přijdou po nás.

Noví kandidáti atlantického paktu

Zahraniční tisk komentuje stále živěji brzký vstup Řecka a Turecka do agresivního severoatlantického bloku. Tato otázka je projednávána již dlouho. USA provádějí stále nátlak na své západoevropské partnery, aby vyslovili souhlas s rozšířením severoatlantického paktu o nové dva členy.

Až do poslední doby věc postupovala pomalu. Hlavní překážkou tu byl antagonismus mezi USA, Anglii a Francií na Blízkém Východě. Anglie počítala odedávna oblast Středozemního moře a Blízkého Východu za svou doménu a nechtěla přenechat své první místo americkým imperialistům. Začlenění Řecka a Turecka do severoatlantického bloku by znamenalo další zesílení amerických pozic na Blízkém Východě.

Monarchofašistické Řecko je pouhou americkou kolonií a Turecko se rychle ubírá po analogické cestě. Proto ani Anglie, ani Francie by neviděly rády rozšíření atlantického paktu na oblast středomořskou. Mimo jiné se obávaly také toho, že v případě vstupu Řecka a Turecka do severoatlantického paktu půjde část amerických válečných dodávek, určených původně pro západní Evropu, do těchto zemí.

V poslední době postavení Anglie na Blízkém Východě se stále více a více zhoršuje. Projevilo se to při anglo-egyptských třeníích a vyvrcholilo to při známých událostech v Iránu. To mělo za následek, že britští imperialisté jsou ústupnější k americkým plánům.

Přípravy k uskutečnění těchto plánů se nyní rozvinuly naplno. Po řadě diplomatických porad a po řadě návštěv ame-

rických diplomatů a admirálů, Spojené státy se obrátily oficiálně na Anglii a Francii a zdůraznily, že připojení Řecka a Turecka k severoatlantickému paktu je nutné. Podle zprávy Reuterovy agentury, ministři 12 členských států severoatlantického bloku se sejdou v létě, aby tuto otázkou definitivně projednali. Ve Washingtoně se předpokládá, že o přijetí Řecka a Turecka bude rozhodnuto již v srpnu.

Americký tisk nezakrývá agresivní ráz tohoto plánu a zvláště zdůrazňuje, že jedním z hlavních cílů je zajistit základny pro americké bombardéry pokud možno nejbliže jižním hranicím Sovětského svazu.

italský list „Messaggero“ přiznácně napsal: „Je jasné, že konečné rozhodnutí může být učiněno až po skončení předběžných porad zástupců ministrů zahraničních věcí. Ježto není těžko předpokládat, že dohody v těchto jednáních dosaženo nebude, západní mocnosti budou prostě moci Řecko a Turecko do atlantického paktu přičlenit.“

Tak tedy plán připojení Řecka a Turecka k atlantickému bloku, který je americkými imperialisty tak dlouho připravován, znova odhaluje v pravém světle žvanění Jessupa, Daviesa a Parodiho o tom, že jejich vlády nemají žádných útočných záměrů proti Sovětskému svazu.

Plán vstupu Řecka a Turecka, to jest zemí velmi vzdálených Atlantickému oceánu, do severoatlantického bloku znova potvrzuje útočný ráz tohoto bloku a úmysly jeho amerických vládců.

Podle čas. „Novoje Vremja“

Mírové osvobození Tibetu

Dne 23. května t. r. byla v Pekinu mezi ústřední lidovou vládou Číny a místní vládou Tibetu podepsána dohoda o opatřeních směřujících k mírovému osvobození Tibetu.

Tibet, národní autonomní oblast Číny, se prostírá ve středu Asie na náhorní planině, která je nejvyšší na světě. Na severu a východě sousedí s provinciemi Sincan, Cinchan, Sikan a na jihu tvoří jižní hranici Číny s Indii a s Nepalem, závislým na Anglii. Průměrná výše Tibetu činí 4.500 metrů nad hladinou mořskou. Jeho rozloha činí 900.000 čtverečních kilometrů. Severní část, jež se prostírá na sever od Transhimalajského hřebenu, je kamenitou pouští, zbrázděnou od západu k severu nižšími a máločlenitými horskými hřebeny. Mezi témoto hřebeny se prostírají roviny s četnými málohlubokými, většinou slanými jezery. V této části Tibetu je drsné, kontinentální podnebí s velkými rozdíly v teplotě. Je to oblast velmi suchá, neobyčejně vysoko položená a proto v ní neexistuje takřka žádná vegetace. Tyto nepříznivé podmínky dosahují svého vrcholu v nejsevernějších krajích.

Na jih od hlavního hřebenu Transhimalaje se prostírá oblast, v níž se udržuje část atmosférických srážek, které přináší monsumy z Indického oceánu. Tento oceán vůbec velmi příznivě ovlivňuje podnebí jižního Tibetu, takže v širokých rovinách mezi horskými hřebeny a v údolí řek je možno se věnovat zemědělství. Různé druhy obilnin tu možno pěstovat až do výše 4.650 metrů. V této oblasti je také soustředěna největší část tibetského obyvatelstva. Podle čínské agentury Sinhua Tibet má 3,750.000 obyvatelů. Největší část tohoto obyvatelstva tvoří Tibetaňci.

V Tibetu vždy mělo a dosud má obrovskou úlohu budhistické duchovenstvo (lamové). V druhé polovině IX. století se toto duchovenstvo stalo rozhořcující silou a postupně soustře-

dilo ve svých rukou nesmírné bohatství. Ve XIII. století byla čínským císařem svěřena moc v Tibetu představenému lamů, který později obdržel titul „dalaj“ (t. j. nejvyšší). Vedle vlády duchovní existovala současně i světská monarchická vláda. Roku 1640 byla vytvořena vládní forma, která v Tibetě existuje až do dnešních dnů. Dalaj-lama obdržel svého náměstka pro církevní záležitosti „pančen-lamu“, který byl podobně, jako dalaj-lama, uznáván jako vtělení Budhy.

Budhismus je v Tibetu všeobecně rozšířen. V zemi je více než 3.000 klášterů se 300.000 mnichy. Tibeské území je rozděleno na 13 oblastí, podrobených klášterům.

Hlavní město Tibetu je Lhasa, která je politickým a kulturním středem tibetské autonomní oblasti. Město má kolem 20.000 obyvatelů. Největší pozoruhodností v městě je palác dalaj-lamův, který je vystaven jako pevnost. Druhým významným městem Tibetu je Šigatze, které je stálým sídlem pančen-lamy. Sto kilometrů na jihovýchod je město Gjantze, jež se rozkládá na křižovatce obchodních cest vedoucích z Indie do Tibetu. V západním Tibetu jsou ještě významná města Gartok a Rudok.

Hlavním zaměstnáním obyvatelstva je kočovný chov dobytka. Fěstuji se zejména jaci, ovce, llouhosrsté kozy, osli a malí tibetští koníci. Nejhustěji je obydleno údolí řeky Campo a jejich přítoků. V této oblasti se rozvinulo zemědělství. Země je obdělávána hlavně primitivním pluhem a motykou. Seje se hlavně ječmen, pšenice a proso.

V Tibetu se vyskytá zlato, stříbro, měď, železo, avšak jejich těžba je ještě málo rozvinuta. Také průmysl je vyvinut jen slabě. V řadě okresů se primitivním způsobem těží zlato a vyrábí se jednoduché kovové výrobky, vlněné tkaniny, koberce, hliněné nádobi a plst. V Lhase je malá hydroelektrárna.

Tibet je těsně spojen s ostatními oblastmi Číny. Z Tibetu se vyzváží vlna, kůže a peří. Dováží se čaj, tkaniny a předměty domácí potřeby. Tibet udržoval obchodní styky i s jinými zeměmi a zvláště s Indií. Angličtí a američtí kapitalisté používali obchod s Tibetem jako prostředku k vykořisťování pracujících mas v Tibetu.

Ve vnitřním obchodě dochází většinou k výměně výrobků mezi pěstiteli dobytka a zemědělcí. Místo peněz je v některých krajích ještě používáno různých druhů zboží. Avšak úloha peněz postupně roste.

Zeželeznic v Tibetu vůbec není. Silnice je jen jedna, a to z Čamdo do Lhasy. Jinak se doprava uvnitř Tibetu se sousedícími provinciemi, jakož i s Indií děje po horských stezkách.

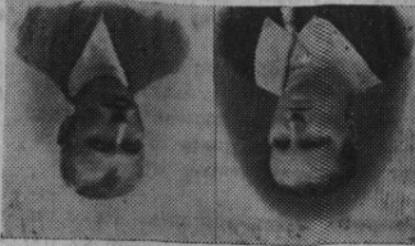
Tibet byl odedávna součástí Číny. Od VII. století tibetský lid počal přejímat čínskou techniku a vědu. Po dlouhá století Čína nejednou byla nucena hájit své západní hranice. Počátkem XVIII. století čínská vojska odrazila vpád džungarských Mongolů do Tibetu. Koncem téhož století Čína odrazila vpád divokých gurských kmenů z Nepalu do Tibetu. Castěji byla Čína nucena hájit zájmy tibetského národa proti anglickým koloniálním, kteří vnucovali Tibetaňcům otrokářské dohody a kteří činili pokusy odtrhnout různé části tibetského území.

Pokusy Anglie proniknout do Tibetu a usadit se tam počaly od dobytí Indie. Angličtí rozsévali nesváry mezi různými skupinami tibetského duchovenstva, podporovali separatistické tendenze, které se tu a tam vynořovaly, avšak nedosáhli kýženého cíle. Koncem XVIII. století východoindická společnost učinila pokus zmocnit se obchodu s Tibetem a tím si jej hospodářsky podmanit. Avšak čínská vláda v té době vydala zákaz vstupu do Tibetu pro každého cizince.

Dne 29. června 1951 dožila se
náse draha marka, z babička Di-
Marie Štěchová, z Kunina na Mo-
rave, dříve ze Zbořova na Volyni,
svých třiceti padesáti do desáti. Hodná
zdraví a radostí do desátiho života

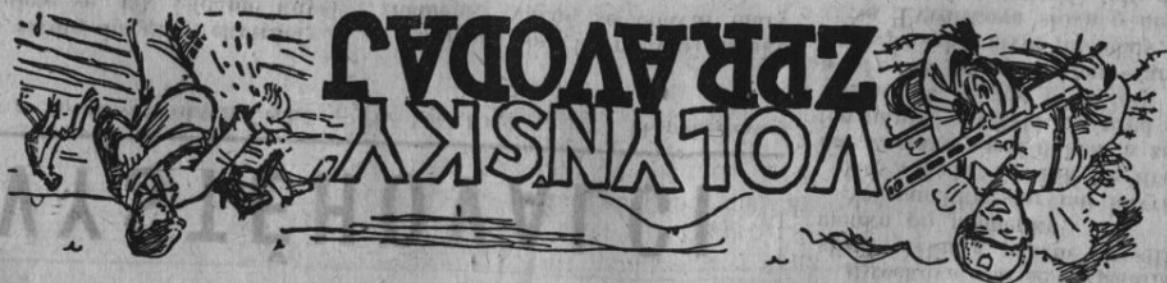
Sym Václav s manželkou Betuskou
ha let mezi námi.
a pětadvacátého zdraví do desátiho mno-
O. Projedete jim hodně spokojenosnosti
trati výhry sváděla v Klastereci u-
lívce se do vlasti ze Zdobnice
Kubelka svých 78. narozenin. Vra-
rozenin a 15. června nás dráhy
oteč, dědeček a pradědeček Gustav
Marie Kratochvílová a prababička
draha marka, babička a prababička
Dne 15. června dožila se náse

BLAHOPŘANI

Všem darcům vzdávám srdečný dík.
u. N. - 200.
dožila sváděla Marie - 100, Josef
- 50, Jaroslav Mrácek, Bohumilice -
500, Josef Anděl, Horní Libina -
500, František Kozaček, Bohumilice -
ce - 50, František Chmelík, Rohle -
Stříbro - 100, Josef Ficek, Hodonín -
Lítce - 120, Josef Novotný, Nové
Město, Dubenec - 100, Emanuel Husák,
Vice - 100, Josef Kváčala, Ledečky -
spřáva pravosloví grávce ve Frydlant -
te - 1500, Mikuláš Loskot, Kolosejov -
Dlouhý, Lovosice - 150, Dušanová
Klában, Ústíčko - 100, Václava Kud -
lachek, Staré Město - 150, Václav Jir -
Kudlán, Litoměřice - 100, František
Jiřík, Lovosice - 150, Václav Ho -
Prusa, Ořešská, Podbořany - 150,
Josef Lím, Mikov - 100, Vladimír
Milošlav Kaňovský, Podbořany - 150,
Václav Jirák, Jablon - 100, Mikuláš
Milošlav Kaňovský, Přibyslav - 150,
slavě Blatářek, Poblesice - 150,
nová, Bohusoudov - 50, Marie Fe -
minková, Semoměřice - 50, Anna Gončá -
rová, Praha - 200, Helena Redek -
minková, Semoměřice - 50, František
Honezovice - 200, František Pe -
třeček, Kolašov - 150, Evžen Pe -
třeček, Kolašov - 150, František Pro -
vlik, Litoměřice - 200, Vladimír Pro -
vlik, Litoměřice - 100, František Lád -
ny, Nedětice - 150, František Lád -
ku obětem Českého Málina v Zatec -
projedete výjimí dary tito krajane:

FOND PRO VÝBUDOVÁNÍ POMNIKU OBĚTEM ČESKÉHO MÁLINA

Tibetu svijí rezim, Tibet by po-
když Qina se snazila vnitřit
ti, v něž bylo zdržáno, že
významnou singulkou osobnost
priměla rozmluvu s kteřousi
1949 agentura United Press
losti", na Qině. V červenci roku
byla nucena vylézt "nezavís-
glo-Amerických imperialistů
Tibetská "Vlada" na nátlak an-
i vyu o držení Tibetu od Číny.
proradhou kirkou Qankajsko-
měřit imperialiste se dohodli
schodinito o osudu reakčních kru-
hů 1949, když už byly roz-
nou hospodářského pronikání.
Jste. Američané si zvolili ces-
tu pronikat amerického impéri-
a vlečeném údaji počali do Tibete-
amžíkou politická misse. V po-
pogala v Lhasou, Roku 1936
Kralíkou telegrafem linnu mezi
betu posice. Roku 1922 Anglie
dalo Anglicku Anglicku ziskat v Ti-
říčich vyžádání lamy se po-
podplacením ferdalii a někteří
už Angličane neustál ve svých
snahách proniknout do Tibetu.
Za prve světové války a po

obyvatelstvem Tibetu a aby
ska armády, aby se spojil s
zvály distojíky a vojáky čin-
harmic. Prislušne směrnice vý-
listického jha a polityky obrany
bezské obyvatelstvo od impéri-
eho do Tibetu, avšobodily ti-
armádu, aby se dříve politi-
vojenství oblasti a dříve náro-
bozeneké armáde ihned padli
ku 1950 naridila národe osvo-
emského národa a v těm ro-
vysla vstře vůli tibetského a
Vlada Qinského lidové republiky
dost o osvobození Tibetu.
jmenu tibetského lidu se za-
se obratil na Mao Ce-tunu, od
Dne 1. října 1949 panhen-lama
jak prohlásil Mao Ce-tunu, od
národnosti i k mirověmu osvobo-
nála založeno na
bratským a něm založeno na
Toto sjednocení je sjednocením
h s národnit lidovou lidou.
panhen-lamou se my národnost-
Sly vedené dalaj-lamou a
zemi Tibetu.

Dalaj-lama, který viděl chyb-
legaci, aby projednala opatrení
skeho lidu. Brzy po vylášení
necovatele však narazil do Pekingu de-
poslal na výzvu národnit em-
tibeské vladu, převzel moc a
nou provládla stejnou činnost
Dala-jlama, který viděl chyb-
minky.

dalaj-lama, který viděl chyb-
legaci, aby projednala opatrení
skeho lidu. Brzy po vylášení
necovatele však narazil do Pekingu de-
poslal na výzvu národnit em-
tibeské vladu, převzel moc a
nou provládla stejnou činnost
Dala-jlama, který viděl chyb-
minky.

dalaj-lama, který viděl chyb-
legaci, aby projednala opatrení
skeho lidu. Brzy po vylášení
necovatele však narazil do Pekingu de-

VÝSTĚHOVALCI

Obrazy ze života volyňských Čechů — Píše Josef Foitík

14. pokračování

„To říkáte dnes, vy chytráci. A pamatujete se, jak jste mě kdysi, když jsme tu byli ještě pod těmi starými duby, málem uštvali stálým posláním za zvěři, když nebylo co chrupat?“

Tvrdlík připomínal doby, jež se zdaly dnes už jako sen.

„Ba, to bylo. Ale dnes už je to jinší. Dnes už máme chleba, máme ke chlebu. Jo, když se podíváme kolem, zdá se, že to snad ani není pravda, že jsme to byli my, kdo tam ty lesy odklidil a vystavěl tu pěknou vesničku.“

„Tož, byli jsme to skutečně my, ale dalo to práci,“ pokýval hlavou Kořena.

Tvrdlík přece neodolal pokusu. Přehodil dvojku mladicky přes rameno a za hovoru se dostali staří výstěhovalci na mírné návrší, od kud jen sklonznout a bylo se u louže, kde viděl Tvrdlík toho velikého ušáka.

Ale když stanuli na vršku a rozhlédli se kolem, zapomněli na zájce.

Vesnička, dílo jejich rukou a plody jejich mozolů a také těch, kteří už odešli, se zde malebně rozkládala před jejich zraky, prozářená jasem slunečních paprsků. Bílé chaloupky jako by se topily v pozdní zeleni zahrad, za nimiž se do pole tu více, tu méně táhly pruhy chmelnic - drátěnek, jež daly letos tak pěknou úrodu.

„Je to krása, člověk ani neměl nikdy čas, aby se jí nasytil.“

Horák jako by všechnu tu krásu viděl dnes skutečně po prvé.

„A je to všechno naše práce!“

Kořena se zadíval zálibně na vesničku, přihmouřil oči, v nichž ho něco zašimralo a sňal čapku.

Lehounek v této chvíli zahrál si s jeho prořídlymi vlasy.

XXIII.

Zima roku 1913 se přihlásila dosti silnými mrazami. Ty se nějakou dobu stupňovaly, až pak do nich přišly sněhové vánice, na Volyni tak obvyklé.

Když potom na jaře zmizely sněhy, našly děti pod starým dubem havranu, věrného strážce svého dubu a vesnice.

Zpráva se rozlétla po celé vesnici, jako by to bylo něco velmi důležitého.

„Jářku, aby to nebylo nějaké znamení,“ vážně se obával starý Tvrdlík.

„Jaképak znamení,“ odpovídal Kořena. „Byl starý jako svět, tak jednoduše zašel a je to.“

Děti z celé vesnice se seběhly po škole ke starému dubu, Havranovi, který se již sotva držel v kůži, vypravily slavný pohřeb.

Mireček Lubuš horlivě kopal díru vedle samotného kmene stromu a nedal se nikým vystřídat. Lopotil se tak, až mu pot stékal praminkem po mladém čele.

Cernínovic Mařenka sháněla suchý mech, jímž hodlala vystlat díru mrtvemu opeřenci. Také ostatní děti nezahály: snášely kusy cihel a želez, že prý kolem hrobu starého havranu udělají zahrádku a postaví pomník.

Pod dubem byl brzy kopeček hliny, kolem něho z kusů drátů a železa pracně umotán plátek, jenž tvřil jakousi ohradu, uprostřed níž byla hromada cihel. Se stavbou pomníku to jaksi nešlo a tak se děti spokojily s tím, že nad havranou nakladly jen cihly.

Ještě větší potíž měly s nápisem. Nějaký nápis prý tam musí být. Vždyť ten havran pomáhal zakládat vesnici, jak o tom děti slyšely vyprávět a to si zaslouží, aby se to nějak zvěčnilo.

Brzy byl problém vyřešen. Kus vyhlazeného prkénka mělo sloužit za desku s nápisem, který bude na věky svědčit o slávě opeřencové.

Tvrdlíkův Vincek usedl na zem, značky prohlédl destičku, vyňal z kapsy kousíček tužky a - teď se najednou zarazil. Co tam má být vlastně napsáno a jak to tam napsat?

„Napišeme tam Na památku starému havranu,“ mínil rozumář Mirek.

„Mělo by to tam být napsáno česky,“ starostlivě usuzoval Vincek.

Mladé havranky se naklonily blíže k sobě a ve všech se marně řešil problém složitého nápisu.

„Jo, to dyž chodil ještě můj tatínek do školy ke starému strejcovi Havlikovýmu, tak učili česky, ale já česky psát neumím,“ litostivě přiznával Mirek.

„Tak to napište ruskou abzukou, aby se to česky četlo,“ radila malá Bětuška Semlelová.

Mirečkova tvář se rozjasnila. Nasnil tužku a pracně kreslil písmenko po písmenu.

Na památku starýmu havranu.

Když děda Tvrdlík se druhého dne zastavil pod dubem a zahledl ten nápis, vystanta mu před očima scéna, jež se zde před léty udála a Líči níž by byl málem starý havran přišel o život již tehdy.

Na Tvrálfkova slova o nějakém znamení si vzpomněli lidé o něco později.

Ještě pořádně nedozněly na polich žaci stroje a zvonění kos, když kličinou hladinu života našich výstěhovalců rozčeřila strašlivá zpráva - je prý vypovězena válka.

Josef Kořena, který po svém otcu Janovi byl zvolen zase starostou a tento úřad zastával už řadu let, jak když před tím jeho tatík nepřetržitě, přijel z volnosti celý nešťastný.

Je mobilisace a veze domů několik mobilizačních příkazů pro chlapce jejich vesničky. A to všechno proti, že tam kdesi padl výstřel, který zasáhl následníka trůnu. Pro ten jeden život zahynou nyní tisíce!

Josef Kořena dlouho seděl zamyslen za stolem. Ani mu nechutnával oběd, který mu manželka přinesla na stůl.

Mobilisace!

Kořena již slyšel ten nárek, jaký zazní v tichých domácnostech, až tam donese příkaz. Před očima se mu mihla podoba Jarouška-námořníka, který se nevrátil.

Co naplat. Příkaz je přísný a on odpovídá za jeho provedení.

Nedotkl se ani jídla, lžicí, kterou již držel v ruce zase položil na stůl, ještě jednou prohlédl nešťastné příkazy, nasadil čepici a vysel do vsi.

Jako by najednou bylo v obci po všechněch pracích, tak vesnice ztichla. Jen v několika chalupách ozývalo se vzlykání maminek.

Ještě večer dlouho do noci poštávaly na ulici hlučky lidí, jimž slovo válka odhánělo pomyslná na zasloužený odpočinek.

Ani děti dnes nespaly. Tvrdlíkův Vincek mezi nimi měl hlavní slovo.

„Vojna, to je, dyž jeden král v brnění sedne na koně a jede se práť s tím druhým králem. Ale ten má taky brnění a možná, že ještě lepší než tamten.“

„A copak se takovej král pere sám?“ nedůvěrovala Bětuška.

„Má taky svý vojsko,“ mudrácky vysvětloval Vincek. Ale stejně měsí všude napřed. Jinak by tu volnu nevyhrál.“

„A kdo ji potom vyhraje?“ říkaly se zvědavé hlásky.

dokončení na str. 7.

Popisy českých osad na Volyni — Sofijevka

1. pokračování

Mikuláš Šulženko

Při této těžké a namáhavé práci zastiha je sněhová bouře v lese při práci. Silná vichřice zlomila zpráchnivělý osikový strom, který přímo zasáhl mladou p. Bartošovou a na místě byla mrtva. Byli spolu sotva půl roku. Dnes ještě ten dědeček žije u svého syna Václava, reemigranta, osídleného ve Vroutku, okr. Podhořany. Za svoji mozolnou práci ztratil již úplně zrak, ale humor, jaký mival na Volyni, ještě při něm zůstal a často vzpomíná, jak spadl do studně 16 m hluboké a nic se mu při tom nestalo.

Brzy po výkupu skoro všichni osidleni bydleli ve vlastních staveních, dřevěných domcích, krytých slaměnou střechou, poněvadž nadbytek lesního materiálu je přímo nutil a pobízel, aby se z něho stavělo. Ze se nekdy museli uskrovnit jen suchým chlebem, při tak těžké práci, jest samozřejmé. Děti i dospělí chodili bosí tak dlouho, než napadal sníh. Nejčastějším jádlem byl hráč a jáhlová kaše. Několik roků celé zimy děti i dospělí do úpadu pracovali v lese, aby na jaře přibyla zase kousek polička. Brzy se také objevila mlátička. Dosud se mlátilo jen cepy.

Kolem roku 1900 se začalo v obci vyučování. Do školy se chodilo k Fr. Cimrovi, neboť jeho dům byl největší. Prvním učitelem byl Čech Sameček, který vyučoval docela soukromě.

Po roce Sameček odešel a děti navštěvovaly ruskou (cerkovno-prichodskou) obecní školu v Bělohorce.

Díky podnikavosti našich osidlení vznikla v r. 1900 první cihelná kraj. Žáčka. O něco později K. Žáček měl už dvě cihelny. Před rusko-japonskou válkou vznikla cihelna Loskota, J. Cejnera, Cimra, Starosta obce společně se školní ko-

pak Dolejše, za Vápenkou a na konci Tabulkou.

Když začala rusko-japonská válka někteří sofijevští občané byli nuceni se jí také zúčastnit. Nějsem dostatečně informován, abych vyjmenoval všechna jména, protože omezím jen na ty, o kterých něco vím.

Jednoho krásného dne Antonín Macák, Jaroslav Plos, Josef Chaloupecký, Floriján a Antonín Cihlá, rozloučivše se s manželkami a dětmi kráceli k Cihlovům, neboť tam měli umluvený sraz. U Cihlů totiž měli první sál. Tam společně ještě pohostili a odtud sofijevská kapela je doprovázela do ukrajin, obce Ptyča. Tam byl sraz všech záložníků celé volosti. Hodnostář pravoslavné církve z Počajovského kláštera odsoužil měsí svatou na počest vítězství nad nepřitelem a poděkoval Čechům, kteří na ukončení slavnosti zahráli „Kol slavěn“ a „Bože cara chrani“.

Nikdo však ze záložníků nechyběl a za necelý rok se všichni vrátili domů..

Těsně před japonsko-ruskou válkou r. 1904 začali Sofijevští se stavbou školní budovy na věnovaném pozemku, kterého část již určili pro hřbitov. Ve vlastních cihelnách připravovali materiál a na jedné schůzi jednohlasně se usnesli na stavbě na vlastní náklad. Podle stavitele Andrijevského z Radzivilova celá školní budova měla stát 4.000 rublů a potah na svázení potřebného materiálu. Celý ten obnos byl rozvržen na desatinu, aby se předem vědělo, kolik rublů připadne na každého občana. Do komise pro stavbu školy byli zvoleni František Bureš, Antonín Horák, Václav Tabulka a Josef Bartoš. Starosta obce společně se školní ko-

misí se pokusili požádati okresní „zemskuju upravu“ o peněžní stavební zápůjčku. Zádost bylo vyhověno v tom smyslu, že státní pokladna poukázala jako dar 500 rublů.

Současně se školní budovou Žáček, maje dost vyrobených cihel ve vlastní cihelně, vystavěl nový sál pro účely obce. Od té doby staré dřevěné domky se poněhlu vytácely a stavěly se pohodlnější trvanlivější stavby z cihel. I základy vyzdivali cihlami a zalévali cementem, neboť kámen v okolí Sofijevky nebyl.

Vyučování v nové školní budově (1905) zahájil Ukrajinec Isak Dořeneko. Ozénil se s českou divkou sl. Alžbětou Stehlíkovou ze Sofijevky a vyučoval celkem tři roky. Jeho nástupcem byl Grocholský pak Kompanský, Zornák a po Zornáku Anna Aspitová, lotyšské národnosti.

A tak poznenáhlu lesní prostory se proměnily v úrodná pole, na kterých se skvěle dařily obilniny, jetel, brambory, cukrová řepa a chmel. Chmelnice, drátěnky, jak se u nás všeobecně říkávalo, u většiny pěstitelů, se objevily po prvé světové válce. I ti nejmenší malorolníci, kterých zde bylo mnoho, pěstovali 20-30 kop chmele na tyčích. Některí z nich přetrvali velkou hospodářskou krizi ještě za dob Polska, kdy bylo mnoho chmelnic likvidováno.

Na pěstování ovocných stromů také nebylo zapomenuto a těsně před první světovou válkou obec se kryla v záplavě zeleně vysokých ovocných stromů, jež poskytovaly bohatou obživu včelám, které dávaly nemalý roční příjem tomu, kdo je pěstoval.

Pokračování

VÝSTĚHOVALCI (dokončení)

„Jo, to je těžký řít. To bude záležet od toho, kerej král je šikovnější a umí se lépe prát.“

Mladá očka jsou široce rozevřena, jako by ve večerním soumraku chtěla shlédnout rozluštění záhad, jež je pro ně utajena neproniknutelnou rouškou tajemství - který král to vyhraje.

A v mnohé hlavičce to potom i ve snu vypadalo divně: kmitali se tam nastrojení králové na nádherných bělouších a mávali meče až běda.

Josef Kořena ani nezdříml. Ač bděl, honily se mu hlavou tak podivné obrazy, jaké jsou možné snad jenom ve snu. Nebyli to však na-

strojení králové, ale viděl před svými zraky tisíce šedých vojáčků, vysílených, hnaných do neznámých utrpení, přinášejících nesčetné oběti, prolévajících svoji krev a kladoucí své životy. Proč?

Za císaře a krále! Za cara!

Kořena jako by slyšel ty hřimavé povely, o nichž často četl v románech a povídách z vojenského života.

A dále před jeho zraky vyvstávaly další a další hrůzy: hořící města a vesnice, strádající ženy a děti.

Vyšel ven do tmavé noci . . .

Ticho, jež nebylo rušeno ani nejmenším šelestem na něho působilo ještě třízivěji . . .

Je to vůbec možné, aby se našli lidé, kteří by chtěli tento posvátný klid rušit hřměním děl, střelbou pušek a naříkáním nesčetných obětí?

Je to vůbec možné, aby ty krásné plody, které daly jejich mozoly, tady ty klidné chaloupky, ty plné stodlily lehly popelem?

Je to vůbec možné, aby ta jejich krásná pole místo pluhu byla rozryvána náboji a aby se po nich proháněli lidé, jež si navzájem mají být vrahý, místo toho, aby se navzájem milovali?

Je to vůbec možné, že to všechno, co už dnes zažil, není jen ošklivý, ale příšerný sen?

Je to možné, že je vůbec válka?

S hlubokou bolestí v srdečích oznamujeme, že nás navždy opustila naše milovaná manželka, matka a babička, Anna Dražanová, roz. Křenčilová. Zemřela po těžké nemoci dne 20. května 1951 v nemocnici v Chomutově.

Zesnulá se narodila v r. 1887 v Dlouhém poli na Volyni. Jako matka devíti dětí musela těžce pracovat. Po mnohých útrapách a odříkání vrátila se r. 1947 do vlasti, kde poslední čtyři roky svého života trávila u syna ve Vikleticích. Než ji nemoc upoutala na lůžko, pečovala neúnavně o domácnost i v pokročilém stáří.

Tělesná schránka zesnulé byla uložena k věčnému spánku na hřbitově v Žatci. Odpočívejte v pokoji! Vždy s láskou budeme vzpomínat.

Při té příležitosti děkujeme pravosl. faráři o. Hoffmannovi za slova útěchy nad hrobem, pěveckému sboru, hudebníkům a všem ostatním, kteří přišli i z daleka doprovodit naši zesnulou na poslední cestě. Rovněž děkujeme všem dárcům věnců a kytic.

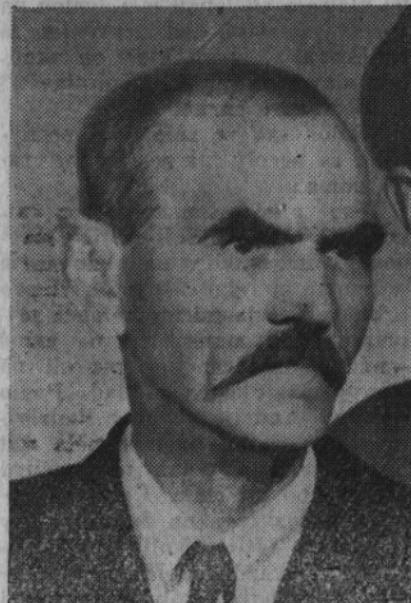
Truchlící manžel, děti s rodinami

Zarmoucení oznamujeme všem příbuzným a známým, že nás navždy opustila naše milovaná matka, babička a prababička Ludmila Hnízdilová, roz. Pospíšilová. Odešla náhle po krátké nemoci 13. května 1951 v požehnaném věku 89 let.

Narodila se u Jičína, odkud jako osmileté děvče odjela s rodiči na Volyn. Vychovala vedle svých osmi dětí čtyři děti něvlastní. Její život byl naplněn prací pro blaho rodiny. Žila v Knerutech, odkud jako reemigrantka odejela r. 1947 do vlasti. Zde ráda dlela u dcery a vnuka v Chbanech.

Po celoživotních útrapách našla věčný odpočinek na městském hřbitově v Žatci.

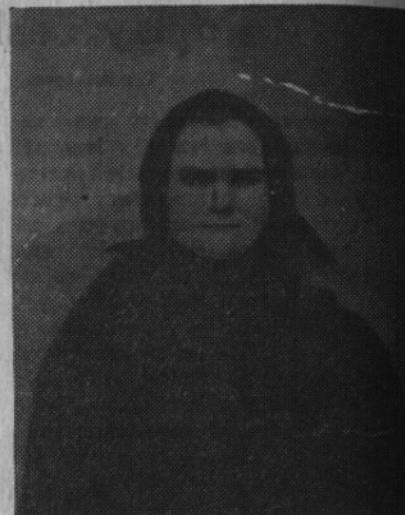
Děkujeme touto cestou zároveň pravosl. faráři a pěveckému sboru ze Žatce, jakož i všem, kteří doprovodili naši drahou zesnulou na její poslední cestě.

S nezmenšenou bolestí vzpomínáme druhého výročí smrti našeho drahého otce a dědečka Františka Vojtěcha, nar. 3. 12. 1882 v Hrušvici na Volyni, posledně bytem v Holešově. Jeho srdce dotluklo po krátkém pobytu ve vlasti dne 20. 4. 1949.

Odešel jsi navždy z kruhu naší rodiny, kterou jsi tolik miloval, ale v našich srdečích budeš žít stále! Prosíme všechny, kdož jste znali jeho dobré srdce a veselou mysl, vzpomeňte s námi.

Syn Toník se ženou Emilií a příbuzní.

Spěte sladce! V našich srdečích budete žít stále.

Truchlící rodina Benešova a dcera Anežka.

S nezmenšenou bolestí vzpomínáme naši drahé dcery a sestry Emilie Vegrichtové, roz. Deniskové, nar. 14. 3. 1926 v Dembrowce na Volyni. Zemřela po těžké nemoci dne 6. 5. 1947 v nemocnici v Albrechticích u Krnova. Tělesné pozůstatky zesnulé byly převezeny na místní hřbitov v Hroznové a tam k věčnému spánku uloženy.

Spi sladce! Vždy s láskou na tebe budeme vzpomínat! — Kdo jste ji znali, věnujte jí s námi vzpomínu.

Truchlící rodice, sestry, švagří s dětmi.